

(Lovforslag nr. L 80. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 26/2 82).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, og §§ 2-4 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af:

Forslag til lov om indeksregulerede realkreditlån.

(Lovforslag nr. L 81. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 25/2 82).

Der var stillet 19 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 12 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

12) Anden behandling af:

Forslag til lov om offentlig støtte til indeksfinansieret boligbyggeri og om ændring af lov om boligbyggeri.

(Lovforslag nr. L 82. Fremsat 27/1 82. Første behandling 2/2 82. Betænkning 25/2 82).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Boligudvalget har haft et overordentlig langstrakt og grundigt udvalgsarbejde angående de lovforslag, der her er til behandling, og jeg synes, man må have beundring for boligministeriets embedsmænd, når de, i den udstrækning udvalget har kunnet sprøjte spørgsmål ud, har kunnet besvare disse spørgsmål præcist, sagligt og så hurtigt, som det er foregået, og således at vi har kunnet tage stilling til disse meget nyttige forslag.

Jeg synes, det er værd at bemærke, at Typehusforeningen har haft foretræde for udvalget. Typehusforeningens vurdering af, hvor meget et sådant forslag om indekslån vil betyde for beskæftigelsen, og hvor mange parcelhuse der vil kunne bygges efter dette forslags gennemførelse, oversteg fuldstændig socialdemokratiets og regeringens forventninger. Det er på denne baggrund, man skal se den filibustervirksomhed, som er foregået fra de borgerlige partiers side, af det mindretal, der består af det konservative folkeparti, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget. Til trods for den positive virkning, som Typehusforeningen mener - hvad vi ikke er uenige med dem i - forslagets gennemførelse vil have på beskæftigelsen, skal vi ikke alene opleve denne filibustervirksomhed i udvalget, men disse partier har så sandelig også skrevet i betænkningen, at denne filibustervirksomhed skal forsøges fortsat.

Det synes jeg er beklageligt på baggrund af den situation, vi står i både på det bolig-mæssige og på det beskæftigelsesmæssige

[Kaj Poulsen]

område. Jeg finder det beklageligt, at man fra folketingets partiers side på den måde forsøger at underløbe et positivt og godt forslag. Når man betænker, at det er det eneste forslag, der realistisk vil kunne sætte gang i beskæftigelsen inden for bolig- og byggevirksomhed, synes jeg, at den reaktion, vi her har set fra disse partier, er noget af det mest fantastiske, jeg har oplevet, i den tid jeg har været i dette hus.

Forslaget om indeksfinansiering af boligbyggeri og ændring af lov om boligbyggeri kan vi også tilslutte os. Med dette forslag, som regeringen har fremsat, udvides kvoten for det almenyttige byggeri og for andelsboliger. Det synes vi er nyttigt både i den nuværende beskæftigelsesmæssige situation og i forhold til de meget lange ventelister, der er inden for udlejningsbyggeriet, og vi mener, at vægten for dette byggeri er lagt på de rigtige steder. Ministerens forslag om, at der skal afsættes en kvota til ældre og handicappede medborgere i det almenyttige byggeri, tror vi vil blive til gavn både for vore ældre medborgere og for de øvrige beboere i det almenyttige byggeri.

Jeg kan på socialdemokratiets vegne anbefale disse lovforslag, og jeg kan anbefale, at man stemmer for de af boligministeren stillede ændringsforslag. Vi håber at få denne udvalgsbehandling overstået snart, således at vi hurtigst muligt kan få gennemført disse ting, og således at den filibustervirksomhed, vi har været udsat for, ikke skal kunne udsætte lovens ikrafttræden og derved forhindre kreditforeningerne i at rette reglerne til.

Agnete Laustsen (KF):

Ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 81 udtalte CDs ordfører, hr. Stubkjær Pedersen, bl.a. disse manende ord (Folketingstidende 1981-82, 2. samling, sp. 989):

»Hele forslaget om indeksslån, som vi ser det, er et forslag til en særdeles usikker fremtid for det danske samfund, men det er ministeren måske ligeglad med.«

Hr. Stubkjær Pedersen citerede derefter boligministeren for at have udtalt til Jyllands-Posten (sammesteds):

»Jeg bekymrer mig ikke om, hvordan Danmark ser ud i år 1995 . . .«

Hvorefter hr. Stubkjær Pedersen fortsatte (sammesteds):

»Jeg vil gerne have, at disse ord fra boligministeren skal stå i bevidstheden under behandlingen af dette lovforslag.«

Det var altså ordene fra den 2. februar, og 3 uger senere blev der skrevet betænkning over forslaget, denne gang med et flertal bestående af regeringen, socialistisk folkeparti og centrum-demokraterne.

Vi har haft 3 ugers arbejde med at gennemgå dette meget komplicerede forslag. Jeg indrømmer, at vi har haft meget intense udvalgsforhandlinger, og også jeg vil i denne forbindelse gerne complimentere boligministeriets embedsmænd for ganske klart at have tilsidesat 11 timers reglen.

Men når vi i dag skal andenbehandle dette forslag, må vi spørge, hvad det er for ændringer, der er kommet ind i det, som gør, at et flertal nu synes at se bort fra det, man startede med at sige var en særdeles usikker fremtid for det danske samfund, og som gør, at hr. Kaj Poulsen fremhæver forslaget som en tilsyneladende redningsplanke for dansk byggeri og beskæftigelse.

Ja, det er altså for det første forslaget om, at landbrugets omprioritering og særlige regulering skal udgå af lovforslaget. Det lå næsten i luften fra starten, at reglerne herom var så uafklarede og komplicerede, at regeringen nok gerne selv ville henskyde dem til et andet forum. Det skal vi fra konservativ side ikke vende os imod, men vi forudsætter så blot, at man i dette andet forum finder frem til nogle løsninger, som effektivt kan forbedre grundlaget for landbrugsdrift.

Det kan dog måske nok undre, at man alligevel i dette lovforslag indfører adgang til indeksslån for landbrugets nybyggeri – det er taget med i § 2, stk. 5 – og jeg vil spørge boligministeren, om det er dette, der skal danne grundlag for de senere forhandlinger med landbruget.

Dernæst har man fået indføjet en reallønsgaranti, som også skal gælde for ejerboliger, og det er da sikkert ganske udmærket. Men mon der overhovedet er nogen, der har overblik over, hvad denne garanti egentlig indebærer – en reallønsgaranti lyder jo så godt? Vi fra konservativ side har i hvert fald ikke megen idé om, hvad denne reallønsgaranti egentlig indebærer, og det baserer vi på, at boligministeren den 23. februar, altså 2 dage før vi afgav betænkning, sendte brev til realkreditrådet for at få en udtalelse dels om for-

[Agnete Laustsen]

slagets administration og konsekvenser, dels om den foreslåede reallønsgaranti, med den besked, at realkreditrådet skulle svare inden dagens udgang. Det er altså de forhold, man får at arbejde under, og så spørger jeg: er det et gennearbejdet lovforslag, eller er det lovjask? Jeg vil kalde det det sidste, og så må hr. Kaj Poulsen gerne beholde alt sit filibusteri for mig.

Realkreditrådet svarede på – det blev det jo faktisk også nødt til – hvad en realløns-klausul egentlig indebar. Det svar er optrykt til betænkningen og lyder:

»Den foreslåede reallønsklausul med en forskellig opskrivning af restgæld og ydelse indebærer, at realløns sikringen »skubbes foran« debitor frem til lånets udløb. Debtors samlede betalinger over lånets løbetid bliver således ikke realløns sikret. Debitor kommer derfor i realiteten selv til at betale realløns sikringen, idet den i perioder reducerede ydelse påføres restgælden.«

Ikke desto mindre er det bl.a. denne bestemmelse, som nu synes at bortvejre flertallets angst for fremtiden, og så kan man jo selv drage sine konklusioner.

Så er der et ændringsforslag om, at også forsamlingshuse skal kunne indeksfinansieres. Det blev meget fremhævet, da vi havde forslaget til udvalgsbehandling, og det står også omtalt i betænkningen, og det er måske dybest set det, som nu har fået dette flertal til at finde sammen om at anbefale forslaget.

De administrative konsekvenser af lovforslaget har derimod tilsyneladende ikke gjort større indtryk på udvalgsflertallet, om end det er noget helt centralt for en så gennemgribende ændring af vor realkredit, at såvel kreditor som debitor er klar over vilkårene.

Folketinget behandler for øjeblikket et forslag om køb på kredit, hvori der bl.a. indgår krav om, at man ved køb på afbetaling skal have oplyst den effektive rente. Det er et krav, som regeringen står fast på over for alle hånede småforbrugsgenstande, og det er et forslag, som alle sagkyndige har sagt er ganske håbløst. Men når man bevæger sig ind på realkreditmarkedet, hvor der ikke er tale om 100 kr. eller 1.000 kr., men hvor der er tale om gældsforhold på hundredtusinder eller millioner af kroner, tager man tilsyneladende fra flertallets side ganske afslappet på, hvad renteberegningerne egentlig bør indeholde, og lader også ganske hånt om, at real-

kreditrådet til dette meget vitale spørgsmål har udtalt:

»Da der ved lån til private ejerboliger og til det almennyttige byggeri er variabel afdragsprofil, er der ingen mulighed for at beregne en fast lånerente og en effektiv rente for lånet.«

Tilsvarende udtaler realkreditrådet om kursfastsættelsen:

»En konsekvens af at tilbyde en helt ny låneform, hvor markedskursen ikke kendes på forhånd, er bl.a., at institutterne ikke kan oplyse lånsøgere om de forventede lånevilkår ... «

Det er altså den klarhed, man inden for realkreditten tilbyder folk.

I betænkningen er der fra flertallets side heller ikke udtalt noget om det forhold, at et forslag om ændring af tinglysningsloven – et helt afgørende forslag af hensyn til de efterstående panthaveres stilling – først blev fremsat, samme dag som betænkningen blev afgivet, og derfor overhovedet ikke har været behandlet her i folketinget. Kort sagt endnu en ting, som betegner det fantastiske lovjask, dette er udsat for.

Må jeg ganske kort anbefale det ændringsforslag, som vi sammen med venstre og de radikale har stillet til lovforslag nr. L 82, hvorved der skabes en permanent og ikke som i forslaget en 2-årig kvota for andelsboliger på 5.000 samt en udvidelse af kvoten for lette kollektivboliger fra 300 til 700.

Kollektivboliger – og jeg vil gerne gøre opmærksom på, at disse boliger intet har at gøre med hverken beskyttede boliger eller plejehjem – har vist sig at være en meget efterspurgt boligform for ældre, der på denne måde får mulighed for at fraflytte lejligheder eller huse, der er for store og uhensigtsmæssige til deres behov, men som vil være glimrende egnede til f.eks. unge familier med børn, som derved får en boligreserve stillet til rådighed.

Jeg vil også gerne henvise til det udvalgsmateriale, som EGV-boligfonden har tilvejebragt, og som tydeligt viser, at kollektivboliger er til rådighed for enhver pensionist uanset formue eller anden indtægt, idet der ydes udstrakt offentlig støtte til disse formål.

Lovforslaget, som det foreligger nu, skal træde i kraft den 1 april i år med alle de uafklarede forhold, hvøraf jeg blot har nævnt nogle her. Begrundelsen er ikke ubekendt,

[Agnete Laustsen]

nemlig at man ønsker gang i byggeriet, og det er der formentlig ikke et eneste parti her i folketinget der kan være uenigt i. Men tror nogen virkelig, at der bliver sat noget som helst byggeri i gang, fordi dette lovforslag skal træde i kraft den 1. april og f.eks. ikke den 1. maj eller 1. juni? Jeg tror det ikke.

Derfor har vi ønsket fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling. Det har ikke noget at gøre med, at vi ønsker filibustervirksomhed; det har simpelt hen at gøre med, at vi gerne vil aflevere et kvalificeret stykke arbejde, et forslag, der er gennemtænkt, og det er dette i alle tilfælde ikke.

Fogh Rasmussen (V):

Denne sag har jo haft et ganske sælsomt forløb igennem folketingssalen og igennem folketingets boligudvalg. Jeg forstod på hr. Kaj Poulsen, at hr. Kaj Poulsen var kritisk over for, at der i udvalget var blevet stillet så mange spørgsmål. Sandheden er jo i virkeligheden den, at der i betragtning af denne sags omfang burde have været lejlighed til at stille endnu flere spørgsmål til forslagene, end tilfældet har været.

Et mindretal i udvalget har altså måttet konstatere, at et flertal har ønsket at afgive betænkning på det tidspunkt, som man nu gjorde. Vi føler ikke, at denne sag på det foreliggende grundlag er tilstrækkeligt oplyst, og det er også baggrunden for, at vi har anmodet om, at der må blive ny udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Der er her ved anden behandling stillet en række ændringsforslag, både til L 81 og til L 82, hovedsagelig fra ministeren.

I hovedsagen kan de ændringsforslag, der er stillet til lovforslaget om indeksregulerede realkreditlån, sammenfattes i 4 hovedpunkter.

For det første foreslås der indført en real-lønsklausul for lån, der optages i ejerboliger. For det andet foreslås den del af indeksfinansieringen, der vedrører omprioritering af landbrugsejendomme, pillet ud af forslaget. For det tredje foreslås der adgang til at omprioritere visse ejendomme helt tilbage til 1. oktober 1979. Endelig for det fjerde foreslås det, at der bliver lejlighed til at belåne ombygninger af ejendomme til sociale og kulturelle formål med indeksslån.

I det omfang et flertal beslutter sig for, at der nu skal være adgang til indeksbelåning på disse områder, er det måske ganske fornuftigt at lave disse ændringer. Men på den anden side mener vi, at der er en lang række betænkeligheder ved det samlede forslag, som gør, at vores endelige stilling til disse ændringsforslag må være, at vi ikke kan medvirke, og at vi derfor vil undlade at stemme ved afstemningen om dem.

I forhold til de bemærkninger, jeg gjorde ved førstebehandlingen af disse forslag, er vores betænkeligheder blevet yderligere forstærket i løbet af udvalgsbehandlingen. Man kan selvfølgelig sige, at der her er tale om en fuldstændig frivillig ordning, som betyder, at de mennesker, som vil have indeksslånt deres ejendomme, kan få det, og at de, som ikke vil gå ind i et sådant arrangement, kan lade være.

Så kan man spørge, om et parti som venstre, der kalder sig et liberalt parti, ikke netop skulle være et parti, som siger: ja men vi skal da give folk den størst mulige frihed til vælge, hvilken låneform de måtte ønske sig, og det, vi her gør, er bare at præsentere en ny låneform ved siden af en række andre, som man kan tage eller lade være. Det kan selvfølgelig lyde meget rimeligt.

Hvorfor er vi så alligevel imod den ordning, som der her er lagt op til? Det er der flere grunde til. For det første må betingelsen for, at en sådan frivillighed er reel, være, at der er tale om fuldstændig frie markedsvilkår, at der er tale om et fuldstændig gennemsigtigt marked, hvor de forbrugere, der altså frivilligt kan vælge, om de vil have disse lån, kan gennemskue, hvad det egentlig er, de går ind i.

Det opfylder dette forslag ikke. Tværtimod vil der blive tale om særdeles uigennemsigtige ordninger, hvor det bliver overordentlig vanskeligt for den enkelte boligindehaver at sammenligne priser på ejerboliger, der er finansieret med indeksslån. Man kender knap nok de vilkår, man går ind i, hvis man køber et indeksfinansieret hus; bl.a. er man ikke i stand til på forhånd med fuld sikkerhed at vide noget om, hvad det egentlig er for en renteudgift, man kommer til at sidde for i løbet af den løbetid, lånet har.

Der vil endvidere blive problemer med omsætningen af indeksslånte ejendomme; vi vil ikke få nogen særlig gnidningsløs om-

[Fogh Rasmussen]

sætning af huse. Den reallønsklausul, som er foreslået, vil indebære, at der, hvis der i en periode i låneforløbet bliver et reallønsfald, vil blive bunket en restgæld op til kontant indfrielse efter 25½ år. Jeg ved godt, at der står i forslaget, at der til den tid nok vil blive lavet nogle regler om, hvordan indehaveren af huset så kan optage nye lån til kontant indfrielse af denne restgæld, men vi kender altså ikke vilkårene. Vi ved ikke, hvilken prioritetsstilling sådanne lån vil have.

Det bliver overordentlig vanskeligt for den, der står og skal købe et hus, at finde ud af, hvad han egentlig skal give for det hus. Man skal tage hensyn til, hvilken byrde der nu hviler på huset, når lånene udløber efter 25½ års forløb. Hvis man f.eks., når der er gået 20 år, skal købe et hus, hvor lånet udløber om 5½ år, hvordan skal man så egentlig prisfastsætte? Den pris, der bliver tale om, bliver helt afhængig af, om reallønsklausulen har været i kraft i låneperioden, og ikke nok med, om den har været i kraft, men såmænd også, hvornår i perioden den har været i kraft.

Det bliver fuldstændig uoverskueligt, det bliver fuldstændig uigennemsigtigt og derfor opfylder det ikke denne første betingelse for, at det kan være frivilligt og frit, nemlig at markedet er gennemsigtigt; det bliver tværtimod uigennemsigtigt.

Den anden betingelse, der skal være opfyldt, for at frivilligheden og det frie kan være opfyldt, er jo, at man som låner frit kan komme ud af arrangementet, hvis man måtte ønske det. Men det kan man reelt ikke. Der er i praksis ikke mulighed for at slippe ud af sit indekslån, når først man har optaget det; man hænger på det til den bitre ende.

Endelig er den tredje betingelse, der skal være opfyldt, at der skal være tale om et frit marked og et fuldstændig åbent kredsløb, et åbent marked, hvor disse indeksobligationer handles. Det er straks endnu mere tvivlsomt, om den betingelse er opfyldt.

Økonomiministeren har over for udvalget – og det er senere blevet optrykt i betænkningen – udtalt, at der skal etableres et samarbejde mellem de store udbydere og efterspørgere, således at uhensigtsmæssige kursudsving på indeksobligationer undgås. Det er en af disse orakeludtalelser, som det er vanskeligt at tolke det reelle indhold af.

Hvor kan man finde støtte til en fortolkning af, hvad det er, økonomiministeren har ment? Ja, man kunne f.eks. læse betænkningens bidraget fra socialistisk folkeparti, som jo er et af de partier, der støtter forslaget. SF siger i sit betænkningensbidrag bl.a., at boligfinansieringen skal fjernes fra det frie marked på fondsbørsen, og at det, hvis reformen ikke får den ønskede virkning, udelukkende må tilskrives udbuddet af indeksobligationer på det frie marked.

Der er altså ingen som helst tvivl om, at socialistisk folkeparti, som udgør en del af det politiske grundlag for gennemførelsen af dette her, ønsker et lukket kredsløb, ønsker, at dette her ikke skal foregå på et frit marked. Det kunne være en af forklaringerne på, at økonomiministeren har udtalt sig, som han gør.

Men man kan finde en mere direkte støtte i, hvad økonomiministeren selv har sagt. Som en omhyggelig og ivrig læser af dagbladet Information læste jeg bl.a. den 25. februar 1982 økonomiministerens svar på følgende spørgsmål fra en vågen journalist: »Hvis der nu bliver problemer med at sælge indeksobligationer, vil staten så selv træde til?« Økonomiministeren svarer: »Ja, så vil staten selv købe det fornødne antal indeksobligationer.« Det er jo simpelt hen en prisværdigt klar udtalelse; den lader intet som helst tilbage at ønske i klarhed. Så bliver økonomiministeren spurgt hvordan og svarer: »Det kan jeg ikke udtale mig om; det afgørende er, at staten vil indtræde som buffer.« Det er en klar udtalelse.

Der er ikke noget at sige til, at den slags udtalelser må give anledning til en voldsom bekymring hos de partier, for hvem det hele tiden har været en afgørende forudsætning, at der her blev tale om et fuldstændig åbent kredsløb og et frit marked.

Jeg har derfor også med stor interesse noteret mig nogle, synes jeg, meget velovervejede og kloge udtalelser fra repræsentanter for CD, der udgør den anden del af det politiske grundlag for gennemførelsen af dette her. Jeg har læst, at CDs leder, hr. Erhard Jakobsen, den 2. marts 1982 i dagbladet Aktuelt bl.a. har udtalt, at CD er imod statsfinansieret byggeri og ønsker et konkret forslag på bordet med angivelse af de præcise grænser for omfanget af et eventuelt støtteopkøb, og hvor pengene skal komme fra.

[Fogh Rasmussen]

Det synes jeg også er en klar og fornuftig udtalelse, og den er blevet yderligere uddybet af CDs ordfører i denne sag, hr. Stubbkjær Pedersen, som i dagbladet Information den 2. marts 1982 har sagt, at de statslige fonde allerhøjest må tegne sig for 10-15 pct. af den samlede mængde indeksobligationer, idet der ellers i praksis er tale om et lukket marked, der styres af staten, hvad CD ikke går med til.

Det synes jeg er ganske fornuftigt, og derfor vil jeg gerne spørge boligministeren og økonomiministeren, om regeringen vil lægge et forslag frem, som præcist angiver grænserne for omfanget af et eventuelt støtteopkøb, og om regeringen ikke føler, at det er meget rimeligt, som hr. Stubbkjær Pedersen har udtalt, at der allerhøjest må blive tale om et opkøb, der tegner sig for 10-15 pct. af den samlede mængde indeksobligationer.

Jeg forventer i og for sig et klart svar på disse ret klare tilkendegivelser, for det må jo have stor interesse for folketinget og for folketingets boligudvalg at kende det. Det, man kan frygte, er, at økonomiministerens antydninger af, at der kan blive tale om statsopkøb, vil indebære, at forskellige statslige fonde - den sociale pensionsfond og statens bygge- og boligfond har været nævnt - vil blive brugt til systematiske opkøb af indeksobligationer, og når man betænker, at der i den sociale pensionsfond står næsten 37 mia kr., og at der er en ganske betragtelig placeringskapacitet hvert år, kan der jo i yderste fald blive tale om, at al finansiering af boligbyggeri vil overgå til statsfinansiering. Der vil være tale om, at når først karrusellen er sat i gang, når først man én gang har været hos disse fonde for at få dem til at opkøbe indeksobligationer, ja, så vil man komme der igen, når der på ny bliver problemer med afsætningen af disse obligationer.

I den forbindelse er det tankevækkende, at der fra såvel forsikringsselskaberne som pensionskasserne er kommet tilkendegivelser, der viser, at man ingen som helst sikkerhed har for, at disse institutioner vil opkøbe indeksobligationer i nær det omfang, som regeringen forventer at indeksobligationerne skal udbydes i. De antydninger, som økonomiministeren er kommet med, er altså ganske reelle, og de kan blive reelle lang tid før, at nogen måske drømmer om det. Derfor er det helt nødvendigt, at vi får et klart svar fra

regeringen på de spørgsmål, jeg her har stillet.

Det har været sagt om denne såkaldte indeksreform, at den vil hjælpe mere privat byggeri af ejerboliger i gang, men det bliver der jo ikke tale om. Jeg vil da ikke afvise, at der kan blive tale om en igangsætning af ejerboligbyggeri i beskedent omfang med indeksfinansiering, men jeg tror, det vil blive i et særdeles beskedent omfang.

Vi har fået oplysninger i udvalget, som klart dokumenterer, at en ejerbolig, et parcelhus f.eks., der er finansieret med indeksslån, vil blive væsentlig dyrere end et parcelhus, der er finansieret med traditionelle lån. Så kan man selvfølgelig sige, at den merpris er man villig til at betale for at slippe noget billigere i starten. Jeg tvivler nu på, at der er ret mange, der vil gøre det efter nærmere overvejelse, men man risikerer altså, at man lokker nogle ind i disse indeksfinansierede huse, som dårligt nok har råd til det, men som ikke opdager det nu, fordi ydelsen er lav. De vil imidlertid opdage det senere, men så har de ingen muligheder for at komme ud af disse lån, så er det for sent.

En anden grund til, at dette forslag ikke vil hjælpe det private ejerboligbyggeri i gang, er, at den samlede virkning af forslaget er, at det almennyttige udlejningsbyggeri bliver langt, langt mere konkurrencedygtigt i forhold til det private ejerboligbyggeri, end tilfældet er i dag. Man vil altså forstærke den vandring på boligmarkedet, som sker i dag, og som er et resultat af en fejlslagen økonomisk politik og en fejlslagen boligpolitik. Man vil altså styrke det almennyttige udlejningsbyggeris konkurrenceevne i forhold til private ejerboliger. Også af den grund er der ikke tale om, at man her vil styrke ejerboligens stilling på boligmarkedet.

Den tredje grund er, at den eneste måde, man kan være helt sikker på at dette forslag vil påvirke byggeaktiviteten på, er, at kvoten for almennyttigt udlejningsbyggeri bliver forøget med 20 pct. Det er jo en kvota, der er lovbestemt, så det er man helt sikker på sker, hvorimod de virkninger, der måtte komme for ejerboligbyggeriet, er højest usikre.

Det er vores opfattelse, at den udvidelse af kvoten for almennyttigt udlejningsbyggeri, der her er tale om, langt overstiger det, som den langsigtede efterspørgsel efter almennyttige udlejningslejligheder tilsiger. Det er også

[Fogh Rasmussen]

årsagen til, at vi sammen med en række andre partier har stillet nogle ændringsforslag, som fastholder kvoten for almennyttigt udlejningsbyggeri på det nuværende niveau og til gengæld forøger kvoten for privat andelsboligbyggeri ganske betragteligt. Det er der boligpolitisk langt mere perspektiv i. Ikke mindst synes jeg, at det burde vække til eftertanke hos de partier, der normalt er interesserede i, at der sker en styrkelse af den private bolig på boligmarkedet.

Endelig kan vi se af forslaget, at den udvidelse af kvoten for privat andelsboligbyggeri, der er foreslået i et af ændringsforslagene, en udvidelse fra 1.000 enheder til 1.500 enheder, ikke er permanent. Det er en midlertidig kvota, som kun gælder i to år, hvorimod den ordinære almennyttige udlejningskvota på de 12.000 gælder permanent. Der er altså her tale om en skævvridning som en yderligere understregning af, at dette forslag ikke vil styrke den private ejerboligs og den private andelsboligs stilling på boligmarkedet, tværtimod.

Jeg skal slutte med at sige som en samlet konklusion af det, der her foreligger, at det, der vil ske, er, at den almennyttige udlejningssektor vil blive yderligere styrket i forhold til den private sektor på boligmarkedet, og det, som i virkeligheden er den boligpolitiske tragedie, er, at man tror, at man ved gennemførelsen af disse forslag har løst byggeriets problemer. Risikoen er, at man nu læner sig tilbage og tror, at byggeriets krise er løst. Jeg tror, at enhver med praktisk tilknytning til boligmarkedet vil forstå, at det langtfra er tilfældet.

Kalnæs (SF):

De to forslag, som vi har til behandling her, bliver tit betegnet som en finansieringsreform for byggeriet. Jeg vil godt sige, at vi fra SFs side forventede, at der skulle være væsentlig mere i en egentlig finansieringsreform for byggeriet end det, der er i disse to lovforslag. Vi betragter dem kun som en del af en egentlig finansieringsreform, idet vi mener, at en sådan finansieringsreform burde indeholde dels indførelse af indeksslån – det mener vi er nødvendigt under en eller anden form – dels en fjernelse af boligfinansieringen fra det frie marked.

Det er altså kun den første del, vi har med at gøre her, nemlig indførelse af indeksslån, og det mener vi i SF er absolut nødvendigt. I den aktuelle situation ser vi det som den eneste mulighed for at få mere gang i byggeriet, få flere arbejdspladser i byggefagene og få flere boliger. Der er mangel på boliger, og der er mangel på arbejdspladser inden for byggesektoren, så vi mener absolut, at der må gøres noget, og det må være i form af indeksslån.

Vi mener, det er nødvendigt, at det sker meget hurtigt, for ellers vil det produktionsapparat, som vi har, og som i et vist omfang også er i gang med eksport i øjeblikket, blive ødelagt.

Den del, der mangler i disse to lovforslag, er, at indeksslånene bliver finansieret på et lukket marked, da vi mener, det giver stor usikkerhed, når indeksobligationer skal sælges på det fri marked, og det er fuldstændig rigtigt, som hr. Fogh Rasmussen sagde, at det er vores bestemte mening, at hvis dette ikke kommer til at fungere, således som det var tænkt, skyldes det, at man absolut skal have indeksobligationer ud på det fri marked.

Vi tror imidlertid, der er en rimelig god chance for, at ordningerne kommer til at fungere. Vi tror, der vil være købere til indeksobligationer i betydeligt omfang, og vi tror også, at der er folk, der vil bruge indeksslån også til ejerboligbyggeri.

Det blev nævnt fra hr. Fogh Rasmussens side, at der sikkert ikke var mange, der ville gå i gang med at bygge ejerboliger ved hjælp af indeksslån. Men jeg tror, situationen er den, at mange byggefirmaer og typehusfirmaer meget gerne vil i gang med at bygge mindre huse, og at der vil være mulighed for at sælge disse huse. Derfor tror jeg, at typehusfirmaer vil gå i gang med at bygge med finansiering ved hjælp af indeksslån, og jeg tror også, at folk vil købe disse indeksfinansierede mindre huse. Ikke fordi det vil være fordelagtigt for dem sammenlignet med normal finansiering, hvis de altså havde penge nok. Men det har de ikke. Der bliver her en mulighed for at købe en ejerbolig, når den er indeksfinansieret, en mulighed, som mange mennesker ellers simpelt hen ikke har i dag.

Vi er tilfredse med, at der er stillet nogle ændringsforslag fra boligministerens side om, at de dele af finansieringen, der havde med landbruget at gøre, er taget ud og bliver løst

[Kalmæs]

for sig, og vi er også tilfredse med, at der er indført en reallønsgaranti i ejerboliger. Vi mener, det er vigtigt, fordi vi tror, at der vil være en hel del mennesker, som er nødt til at købe en ejerbolig, simpelt hen fordi de ikke kan få en lejebolig, og derfor må det være i vores interesse at sikre, at disse mennesker kan blive siddende trygt i de boliger, som de køber.

Et tredje ændringsforslag af betydning er det, der går ud på, at man også kan bruge indeksslån til finansiering af ombygninger af og tilbygninger til ejendomme til sociale og kulturelle formål; vi er tilfredse med, at boligministeren har stillet dette ændringsforslag.

Vi betragter de to lovforslag, der her er tale om, som en helhed, og en forudsætning for, at vi kan stemme for lovforslaget om indførelse af indeksslån, er, at vi også får gennemført det andet lovforslag, nr. L 82 om støtte til boligbyggeri.

Det er selvfølgelig først og fremmest det almennyttige byggeri, vi tænker på. Vi er meget tilfredse med, at man sætter kvoten op fra de 10.000 boliger om året til 12.000 boliger om året. Vi ved nemlig, at der er stor mangel på disse almennyttige boliger.

Vi er også tilfredse med, at man går i gang med ungdomsboligbyggeri. Der har været en stadig stigende mangel på boliger til unge, og det bliver nu muligt med et byggeri på 2.000 boliger om året nogenlunde at bevare status quo. Det er ikke sådan, at situationen for unge, der søger boliger i de kommende år, bliver bedre med dette byggeri – så skulle vi endnu højere op end til de 2.000 om året – men det er et skridt på vejen.

Det ligger også i disse to lovforslag, at begyndelseshuslejen i det almennyttige byggeri bliver sat ned, og det er der i allerhøjeste grad brug for. Vi mener ikke, at den nedsættelse, der sker, er tilstrækkelig, men vi mener, det er et trin på vejen, og vi må så prøve at få forbedret boligsikringsordningen og boligydelsesordningen og ad den vej sikre, at også folk med lave indkomster kan bo i nyt almennyttigt byggeri.

Det vil undre os meget, hvis man fra radikal side ikke kan støtte disse lovforslag. Fra radikal side har man længe givet udtryk for, at man ville støtte en indeksfinansiering af boligbyggeriet, men tilsyneladende er der kommet det ind i det, at man kun kan støtte

den, hvis man får nedskåret det almennyttige byggeri og i stedet får øget byggeriet af private andelsboliger.

Jeg synes, det er vanskeligt at forstå, at det skulle være en hindring for, at de radikale kan medvirke til gennemførelse af disse to lovforslag. De radikale må dog også vide, at det, at man bygger flere private andelsboliger og færre almennyttige boliger, gør boligsituationen for de dårligst stillede endnu dårligere, end den er i dag, og derfor kan det være vanskeligt at forstå, hvordan de radikale kan bruge det som argument for ikke at støtte disse lovforslag. Jeg har indtryk af, at det er det, der er situationen.

Der er et ændringsforslag til lovforslag nr. L 82 om, at man skal bygge 1.500 flere private andelsboliger. Vi kan acceptere, at man gør dette, men det er selvfølgelig vores holdning, at der havde været mere brug for, at man byggede 1.500 almennyttige boliger ekstra i stedet for; det er dem, der er mest brug for.

Vi ønsker disse lovforslag gennemført hurtigt. Selv om det fra flere sider er udtalt, at det ikke betyder så meget, om de bliver gennemført en måned før eller senere, mener vi, at byggebranchen, folk i byggefagene, er i en så desperat situation, at vi simpelt hen må gøre alt for at få gennemført disse to lovforslag hurtigt, således at der kan komme gang i byggeriet igen. Det er der i allerhøjeste grad brug for.

Thorndahl (FP):

Som vi oplyste under førstebehandlingen, har fremskridtspartiet stedse ønsket en liberalisering af realkreditformidlingen, herunder en tilvejebringelse af muligheden for at udstede indeksregulerede realkreditlån. Vi vil derfor principielt kunne støtte regeringens forslag om indeksregulerede realkreditlån.

Vi vurderer imidlertid virkningen af indførelsen af indeksslån anderledes end regeringen. Vi tror ikke på, at udstedelsen af disse obligationer blive nær så omfattende, som regeringen forestiller sig. Vi både tror og håber, at indeksobligationerne får en væsentlig mindre udbredelse, simpelt hen fordi indeksslånene under de forudsætninger, der er til stede i dag, totalt set er den dyreste finansieringsform. Men da begyndelsesydelserne jo er lave, indeholder indeksslånene i sig selv en

[Thorndahl]

voldsom tilskyndelse for dem, der har dårligst råd, til at vælge den dyreste boligfinansieringsform.

Fremskridtspartiet har stillet ændringsforslag om, at indeksslånene også skal omfatte om- og tilbygninger; det vil være en hensigtsmæssig og nyttig udvidelse, som vi meget stærkt skal anbefale folketetinget at støtte.

Vi er imidlertid noget forundrede over det efterspil, der har været efter udvalgsbehandlingen. Det har for os været foruroligende, at der i dagspressen har været oplysninger fremme om, at der skulle foreligge en underhånds aftale mellem socialistisk folkeparti og regeringen om statslige støtteopkøb af indeksobligationer over de statslige fonde. Vi regner med, og vi håber på, at vi under udvalgsbehandlingen mellem anden og tredje behandling får skaffet fuldstændig klarhed over, om der foreligger en sådan aftale mellem SF og regeringen.

I øvrigt har jeg endnu ikke set det dementi, som økonomiministeren i boligudvalget den 25. februar 1982 lovede, af et såkaldt konstrueret interview med ministeren i dagbladet Information samme dag. Jeg har imidlertid ikke lejlighed til at læse alle numre af Information, så jeg regner med, at dementiet har været bragt, og at vi så i boligudvalget kan få dementiet omdelt som bilag.

Vedrørende L 82 har vi stillet ændringsforslag om at udtage kvotaforhøjelserne for det støttede byggeri, et forslag, som vil indebære meget betydelige besparelser; i løbet af nogle få år vil de vel blive på nogle milliarder kroner, besparelser, som vi mener den økonomiske situation tilsiger at man nødvendigvis må støtte.

Med hensyn til de ændringsforslag, som venstre, de konservative, kristeligt folkeparti og de radikale – det er åbenbart det nye firkløver i dansk politik – har stillet, skal jeg sige, at vi vil stemme for de forslag, der sætter kvoterne for det støttede byggeri ned, mens vi vil stemme imod de foreslåede forhøjelser af kvoterne.

Afslutningsvis vil jeg gerne fremhæve, at den politiske debat om indeksslånene efter mit skøn har været noget afsporet og vildledende. Realiteten er, at indeksslånene korrigerer for inflationen; de vil derfor muliggøre en finansiering af et byggeri, der helt vil svare til de vilkår, der var gældende, da vi ikke havde inflation, og betalt med helt sammen-

lignelige reale ydelser. Når indeksfinansiering alligevel er dyrere end den finansieringsform, vi kender i dag, er det alene på grund af den meget betydelige overbeskatning og den skattelovgivning i det hele taget, vi lever med i dag, og det er forudsætninger, som fremskridtspartiet ikke er ansvarligt for.

Med dette lovforslag giver vi både långivere og låntagere nye valgmuligheder under frie markedsvilkår. Har man tillid til sine medmennesker og deres evne til at træffe fornuftige valg, er der ingen problemer i at tilslutte sig lovforslaget. Vi har tillid til vore medmennesker, og derfor siger vi også ja til at indføre indeksregulerede realkreditlån.

Stubbjær Pedersen (CD):

Det er rigtigt, at centrum-demokraterne var meget kritiske over for lovforslag nr. L 81, som det forelå under førstebehandlingen. Hovedparten af vores kritik gik på landbrugsområdet, hvor vi i øvrigt er på linje med det radikale venstre og de konservative. Da regeringen så tilbød at pille landbruget ud af lovforslaget og yderligere tilbød en reallønsgaranti, som vi også har forlangt, har vi ikke nogen grund til ikke at stemme for det, bare fordi vi var kritiske under førstebehandlingen. Selvfølgelig kan vi stemme for det, idet vi mener, der er meget positivt i det, og fordi man har imødekommet os på en række områder.

Vi synes også, vi har haft en meget grundig udvalgsbehandling. Jeg synes, det skal siges, når der er blevet talt om lovsjuskeri, at på det tidspunkt, da vi skrev betænkningen, var faktisk samtlige svar på de på det tidspunkt stillede spørgsmål afleveret næsten et døgn før.

Fru Agnete Laustsen refererede til skrivelsen fra Realkreditrådet, og det har hun også lov til, men hun skal ligesom tage det hele med så, for den største kreditforening i Danmark har nogle ganske andre synspunkter. Jeg citerer fra skrivelsen:

»Kreditforeningen Danmark finder ikke, at en række af de ovenfor omtalte »administrative problemer« i deres væsen er administrative, og finder derfor ikke, at de bør indgå i Realkreditrådets nærværende skrivelse. Kreditforeningen Danmark kan i øvrigt i flere tilfælde ikke tilslutte sig den holdning over for disse problemstillinger, som har fun-

[Stubkjær Pedersen]

det udtryk i skrivelsen. Det samme gælder kommentarerne vedrørende reallønsklausulen.«

Jeg vil også godt henvise til Information i dag, som har en artikel om det samme problem.

Fru Agnete Laustsen tror heller ikke, der vil komme noget byggeri i gang på grund af denne indekslov. Vi har ikke sagt noget om, hvor meget der kommer i gang, men det helt afgørende er i hvert fald, at dette er et skridt i den rigtige retning. Regeringen har selv været fremme med, at det måske giver 10.000 arbejdspladser. Fremskridtspartiet siger i sit betænkningsskildring, at det måske er 5.000 arbejdspladser. Men vi er da i hvert fald enige om, at der er arbejdspladser i dette.

Jeg skal også lige kommentere nogle af hr. Fogh Rasmussens bemærkninger.

For det første havde hr. Fogh Rasmussen en række betænkeligheder, men jeg synes faktisk, vi har gennemgået dem alle i udvalget, så jeg forstår ikke, at hr. Fogh Rasmussen stadig væk har disse betænkeligheder.

Hr. Fogh Rasmussen taler hele tiden om støtteopkøb fra regeringens side, altså over de statslige fonde. Vi har aldrig brugt ordet støtteopkøb. Det, vi har sagt, og det står vi gerne ved, er, at staten har adskillige fonde, i øvrigt selvstændige fonde: bygge- og boligfonden, ATP-fonden m.m. Det vil simpelt hen være urimeligt, at vi går ud til f.eks. pensionskasserne og siger til dem: nu må I vise lidt samfundssind og investere i indeksobligationer, selv om det måske ikke lige umiddelbart er en god forretning for jer, hvis staten med de store midler, som den har i fondene, ikke også investerer i indeksobligationer. Det skulle bare mangle.

Jeg vil godt henvise til et notat, vi har fået fra boligministeren, og som økonomiministeren har tilsluttet sig. Deri siges, at en række offentlige fonde, herunder den sociale pensionsfond og statens bygge- og boligfond, har meget betydelige midler placeret i obligationer. Nu skal jeg lige i parentes indføje, at i hvert fald for bygge- og boligfonden siger vedtægterne simpelt hen, at den skal investere i obligationer. Skrivelsen fortsætter:

»Boligministeren finder det naturligt, at disse fonde også lader deres porteføljer rumme indeksobligationer. Derfor vil det være rimeligt, at der som led i deres investeringspolitik indkøbes indeksobligationer.

En sådan opkøbspolitik må dog ikke modvirke, men søges samordnet med den af Nationalbanken førte almindelige pengepolitik.«

CD kan fuldstændig tilslutte sig de betragtninger, som her er gjort gældende af bolig- og økonomiministeren.

Hr. Fogh Rasmussen var også inde på, at det almennyttige byggeri nu bliver mere konkurrencedygtigt i forhold til ejerboligerne. Jeg vil gerne slå fast, at vi har intet imod almennyttigt byggeri, men det er da rigtigt, når hr. Fogh Rasmussen siger, at starthuslejen bliver lavere i det almennyttige byggeri, i øvrigt nøjagtigt som den bliver det for ejerboligerne. Der er bare en væsentlig forskel, som får mig til at sige, at det nok er det omvendte af det, hr. Fogh Rasmussen sagde, der vil ske. En af de store fordele ved det almennyttige byggeri er nemlig, at vi i løbet af nogle år ikke får den meget store ubalance mellem nye lejligheder og lejlighe-der, som er 10-15 år gamle; der vil ikke blive den meget store forskel i huslejen, og det synes jeg er noget virkelig positivt.

Hr. Fogh Rasmussen var også inde på andelsboligkvoten, som vi i øvrigt fik sat op fra de 1.000 til 1.500. Vi synes, det i sig selv var et stort spring, der blev vedtaget i boligloven sidste år, at der skulle bygges 700, og nu er vi oppe på 1.500, men hr. Fogh Rasmussen siger, at tallet her ikke er permanent, hvori- mod det er det for det almennyttige byggeri. Det er jo ikke rigtigt, hr. Fogh Rasmussen, såfremt dette forslag bliver vedtaget. - Jeg tænker her på § 1, stk. 2, som jo giver en hjemmel for boligministeren til at yde rentebidrag i hvert af finansårene 1982 og 1983 til indtil 12.000 lejligheder i almennyttigt byggeri og indtil 1.500 andelsboliger.

Denne hjemmel til at yde rentebidrag skal sammenholdes med forslaget § 8, hvorefter boligbyggeriloven ændres, således at der ikke er hjemmel til at yde grundkapitaltilskud til en årlig kvota på 10.000 almennyttige lejligheder, men i stedet til at yde grundkapital til 12.000 lejligheder i hvert af finansårene 1982 og 1983.

Vedtages disse forslag - og det håber vi de gør - vil der ikke længere være nogen fast årlig kvota for nogen kategori af støttebyggeri. I stedet kan der fastsættes kvoter på finanslovene for 1984 og fremefter. Det synes vi også i sig selv er positivt, at vi nu ikke

[Stubkjær Pedersen]

længere er bundet til et vist antal almennyttige lejligheder lang tid frem, men at vi tager op år for år, hvad der er behov for, og hvad der er råd til.

Jeg skal i øvrigt foreslå, at man støtter de af boligministeren stillede ændringsforslag.

Dræbye (RV):

Man kan ikke undgå at blive en lille smule trist til mode, når man skal behandle et spørgsmål på et område, som det radikale venstre som parti har arbejdet for i en længere periode, og så må konstatere, at en god tanke er blevet dårligt behandlet af en regering og tilsyneladende et flertal i folketinget. Men det er ikke desto mindre det, der er udgangspunktet for mine bemærkninger ved denne anden behandling.

Det radikale venstre har været og er fortsat tilhænger af en finansieringsreform med indeklån. Ved første behandling af lovforslagene slog jeg fast, at regeringsforslagene indeholder en betydelig imødekommethed over for de synspunkter omkring finansieringsreformen, som det radikale venstre havde givet udtryk for bl.a. sidste efterår, men også lider af udprægede mangler, især på landbrugsområdet.

Jeg slog imidlertid også fast, at fordelingen af det støttede byggeri ikke var i overensstemmelse med det radikale venstres ønsker; bl.a. ønsker vi et større antal private andelsboliger.

Det afgørende problem er dog for så vidt ikke udgangspunktet ved første behandling, men de ændringer, der er sket i forslagene fra første behandling til anden behandling og den – det skal jeg senere komme tilbage til – meget sårbare introduktion af indeklånene, som nu skal foretages.

For det første har regeringen taget landbrugets omprioritering ud af lovforslagene. For dele af lovforslagene er vi enige i. Vi synes, at den reguleringsfond, som var indeholdt i det oprindelige lovforslag, var en dårlig idé. Vi synes, at de to indekser, som man arbejdede med på landbrugsområdet, ikke var tilfredsstillende beskrevet og måske heller ikke den rigtige måde at løse problemerne på. Men det afgørende er, at fordi introduktionen af indeklån på det åbne marked er et sårbart område, har man meget hårdt brug for at få klarhed over omfanget af indeksob-

ligationer, der vil blive udbudt. Det, regeringen nu har gjort, er at pille en meget stor del af udbuddet af indeksobligationer ud af lovforslaget og sige: det må vi så behandle på et senere tidspunkt, men vi regner med at markedsføre indeksobligationer til boligbyggeriet og til det formentlig begrænsede erhvervsbyggeri, der vil være tale om ifølge lovforslaget, i første omgang; så kan man forhandle sig frem til et finansieringsomfang for landbruget på et senere tidspunkt og så introducere det bagefter.

Man kan i hvert fald ikke kalde det en planlagt politik fra regeringens side, man kan måske snarere kalde det en fra-håndentil-munden-politik. Det er efter vores opfattelse at løbe en betydelig risiko for, at dårlige erfaringer med introduktionen af indeklån på det åbne marked vil komme til at koste muligheden for en væsentlig og nødvendig omprioritering i landbruget her og nu, og den er der ellers hårdt brug for.

Den anden ændring af indekslovforslaget, som er sket siden første behandling, er indførelsen af reallønsgarantien. Som princip kan vi ikke have meget imod den, men det er nok tvivlsomt, hvor stor en effekt der i det hele taget, ligegyldigt hvilket system man vil vælge, vil være af en reallønsgaranti. Lad nu det ligge. Det afgørende problem i den reallønsgaranti, som er foreslået, er, at man arbejder med forskellige indekser på låntagerside og på långiverside og derved skaber en række problemer både på låntagerside og på långiverside for de obligationer og de lån, som er knyttet til en reallønsgaranti.

For låntageren betyder det, at det er svært at få et nøjagtigt overblik over, hvad kontantværdien af restgælden er, og hvad den effektive rente af den obligationsgæld, man har, i virkeligheden bliver.

For långiveren, obligationskøberen, betyder det, at ændringer i reallønsvækningen vil betyde usikkerhed om afkastet, om ydelsen, og dermed vil der være en betydelig risiko for, at vi får u hensigtsmæssige kursudsving i forbindelse med introduktionen af indeklånene.

Det havde været både administrativt lettere og markeds-mæssigt bedre, om man havde valgt at indføre reallønsgarantien med det samme indeks på låntager- og långiverside, og det var bestemt ikke uladsiggørligt at gennemføre det på den måde.

[Dræbøje]

Det tredje problem er, som jeg omtalte før, hele sårbarheden omkring introduktionen. Jeg har været inde på to faktorer, som er væsentlige i vurderingen af sårbarheden. Den ene er den uigennemskuelige reallønsgaranti, som ikke kan undgå at påvirke kurserne nedad for en hel del af obligationerne, og den anden er usikkerheden om omfanget af udbuddet af obligationer fra landbrugets omprioritering. Det tredje usikkerhedsmoment er, at de partier, som kommer til at gennemføre finansieringsreformen, er hinandens modpoler, når det drejer sig om at skabe den langsigtede forudsætning for afsætningen af obligationerne, som ligger i gennemførelsen af en skattereform.

Det, der med vedtagelsen af dette lovfor-slag ligger for, er, at CD og SF skal blive enige om en rentebeskatningsordning omfattende også de skattefri institutioner. Ellers får SF ret i, at man ender med at måtte flytte en stor del af indeksobligationsomsætningen over i et lukket marked. CD siger altså: obligationerne skal afsættes på et åbent marked, men der skal ikke gennemføres nogen renteskatteform. SF siger: obligationerne skal afsættes på et lukket marked, i hvert fald så længe vi ikke har en renteskatteform. Og de to synspunkter har regeringen sat sig for at forene. Det er ikke ladsiggørligt, og dermed skaber man den tredje og måske væsentligste usikkerhed om introduktionen af indeksobligationerne, nemlig den, at der ikke er nogen garanti for, at vi så også får den renteskatteordning, som knytter sig så klart til hele denne finansieringsreform.

Jeg synes også, der er grund til at gøre et par bemærkninger om boligmarkedet. Med hensyn til aktiviteten er der i hvert fald én ting, der er givet, og det er, at udvidelsen af kvoterne for det støttede byggeri, i hvert fald for det almennyttige byggeri, vil give anledning til en forøget aktivitet. På ejerboligområdet har vi hele tiden ment at der var tale om en positiv tendens, men der spiller nu to negative faktorer ind. For det første er udbuddet af huse fra tvangsauktioner overordentlig stort – i 1981 var der tale om omkring 8.000 forventede tvangsauktioner – og det er huse, der udbydes til en pris, der ligger væsentligt under nybygningsomkostningerne. Når hr. Kaj Poulsen her i dag citerer Typehusfabrikantforeningen for at have en forventning om et langt større nybyggeri som

følge af finansieringsreformen end den, som selv regeringen har givet udtryk for, undtager han en væsentlig betingelse, som tydeligt fremgår af henvendelsen fra Typehusfabrikantforeningen, nemlig den, at medmindre man får dette store udbud af huse fra tvangsauktioner omfattet af en omprioriteringsordning, kan man ikke komme til at tage hul på den opsparede efterspørgsel, der ligger på området. Hr. Kaj Poulsen ryster på hovedet, men han kan bare læse henvendelsen fra Typehusfabrikantforeningen; deri kan han sort på hvidt se, at det er det, der er foreningens synspunkt.

Den anden tendens, som kommer til at påvirke ejerboligbyggeriet negativt, er den udformning, som reallønsgarantien har fået. Den er jo på en måde selvforstærkende, idet jo dårligere reallønsudviklingen er, jo større kursudsving vil man få.

Der er altså et par tendenser, som trækker i modsat retning af hovedtendensen: en styrkelse af ejerboligbyggeriet.

Jeg tror derfor, det er meget realistisk, når regeringen og boligministeren i svarene til udvalget regner med en forholdsvis stabil ejerboligproduktion på 7.500 i de nærmeste år. Jeg tror ikke på, at vi kommer højere op, og det er måske endda tvivlsomt, om vi kommer helt derop.

Hr. Kalnæs siger om det radikale venstres stillingtagen til reformen, at vi som en betingelse for en forøgelse af det private andelsboligbyggeri er gået ind for en nedskæring af det almennyttige boligbyggeri. Det er vi ikke. Vi har tværtimod i 1980 støttet en forøgelse af det almennyttige byggeri fra 7.000 til 10.000, men vi støtter ikke den udvidelse på i realiteten 2.000, som regeringen nu lægger op til; den ønsker vi erstattet af en forøgelse af antallet af de private andelsboliger, som jo i alt er oppe på 700.

Vi mener, det er en langsigtet fejl at satse så stærkt på det almennyttige boligbyggeri. Der er jo ikke tale om, at det i særlig grad er de svage på boligmarkedet, som skal flytte ind i dette byggeri. Det vil være omkring to tredjedele af den samlede tilgang af nye på boligmarkedet, som vil være henvist til at flytte ind i det almennyttige byggeri, og når to tredjedele af boligbyggeriets samlede omfang er almennyttigt, er der næppe tale om, at det er et byggeri, der i særlig grad henvender sig til de svage stillede. Der er i øvrigt

[Dræbye]

heller ikke nogen form for indtægtsgrænser opad i det almennyttige byggeri, tværtimod, i visse kommuner er der indtægtsgrænser den anden vej, så jeg mener, at argumentationen om, at man ved at fastholde det almennyttige byggeri på omkring halvdelen af det samlede nybyggeri i særlig grad skulle genere de dårligst stillede på boligmarkedet, simpelt hen er forkert.

Men dertil kommer – og det kan hr. Stubbkjær Pedersen ikke komme uden om – at det af hele materialet omkring lovforslaget fremgår, at regeringens opfattelse er den, at kvoten på de 10.000 almennyttige boliger er en permanent kvota, mens kvoten på de 1.500 andelsboliger er en engangskvota. Hr. Stubbkjær Pedersen kan f.eks. se på udvalgsbilag nr. 71 til L 81, som boligudvalget fik den 5. marts, og hvoraf det tydeligt fremgår, at investeringerne i andelsboliger stopper i 1984, og at man derefter kun regner med investeringer i det almennyttige boligbyggeri, i uændret omfang i øvrigt. Når hr. Stubbkjær Pedersen derfor argumenterer på den måde, at det af lovforslaget fremgår, at alle kvoter ophører med udgangen af 1983, sker det simpelt hen imod bedre vidende. Det fremgår sort på hvidt af det pågældende udvalgsbilag, at ifølge den aftale, som hr. Stubbkjær Pedersen har indgået med regeringen, nulstilles andelsboligbyggeriet i 1984, mens den almennyttige kvota på 10.000 boliger fortsætter fremover. Det er forudsætningerne for den aftale, som hr. Stubbkjær Pedersen har indgået, og det kan han ikke komme uden om.

Som det vil fremgå af vores indlæg ved første behandling, mener vi, at det er for lidt. Vi mener, at i den boligsituation, vi har i øjeblikket, hvor hovedtrækket er, at det private ejerboligbyggeri er faldet drastisk, var det rigtigt og fornuftigt at satsе især på en forøgelse af de private andelsboliger. Derfor har vi sammen med andre stillet et ændringsforslag, som retter op på fordelingen af det støttede boligbyggeri, sådan at vi på længere sigt kan tilstræbe en tredeling med en tredjedel almennyttige boliger, en tredjedel andelsboliger og en tredjedel ejerboliger. Det mener vi på lang sigt vil være en fornuftig fordeling, idet vi dog selvfølgelig er klar over, at der markedsmæssigt vil komme variationer fra det ene år til det andet, så længe man arbejder med et egentligt marked.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg bemærkede også det radikale venstres positive holdning til forslaget om indekslån, og så kunne jeg godt tænke mig at spørge efter det indlæg, vi nu har hørt, og som på næsten samtlige punkter har forsøgt at skabe usikkerhed ved at tale om dårlig introduktion osv.: hvad var det, man var positiv over for i det radikale venstre?

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Hr. Kaj Poulsen forudsætter, at kritiske bemærkninger er det samme som at skabe usikkerhed. Det åg må vi tage på os. Det, der er tale om, er, at folketinget behandler et lovforslag, og ved en sådan behandling er man nødt til at redegøre for sin stilling til det, som det foreligger. Hr. Kaj Poulsen kan læse min tale ved første behandling. Der var en række positive bemærkninger om indførelse af indekslån til boligbyggeriet, og jeg har på helt konkrete punkter peget på, hvorfor vi i den udformning, som forslaget nu har, ikke kan støtte det.

Anne Grete Holmsgård (VS):

VS' daværende boligpolitiske ordfører pegede under førstebehandlingen på en række problemer i de to foreliggende lovforslag. Først og fremmest drejede det sig om muligheden for en indeksbombe i det private ejerboligbyggeri. Det drejede sig også om faren for, at der ville opstå store kurstab på indeksobligationer til almennyttigt byggeri, som kunne gøre byggeriet dyrere.

Sådan som loven ser ud nu med de ændringsforslag, der er stillet, mener jeg, at der er blevet rettet temmelig meget op på nogle af disse problemer. Reallønsklausulen, der er blevet indført for det private ejerboligbyggeri, mener jeg ser rimelig ud, fordi den ikke finansieres af det offentlige, men ved, at der bliver tale om en genfinansiering af den restgæld, der står tilbage efter 25 ½ år.

Det fremgår også af bilagene, der er kommet gennem boligudvalget, at eventuelle kurstab på obligationerne til det almennyttige byggeri vil blive dækket ind af staten på linje med rentebidraget.

[Anne Grete Holmsgård]

Tilbage står for os problemet om en skattereform, og derfor er det vigtigt for vores endelige stillingtagen til de to lovforslag, at vi kan få regeringen til at bekræfte, at indførelse af indekslån til boligbyggeriet ikke mindsker regeringens ønsker om at gennemføre en skattefradragreform. Det er vel mest rimeligt, at det er skatteministeren, der svarer på det, og da han ikke er til stede, vil jeg i stedet for stille spørgsmålet skriftligt gennem udvalget og håber så, at vi kan få et hurtigt svar på det.

Så vil jeg lige sige med hensyn til de ændringsforslag, der er stillet, at vi vil gå imod venstres, konservatives, kristeligt folkepartis og de radikales forslag om at udvide kvoten for nybyggeri af andelsboliger. Vi mener ikke, der er brug for det. Det er en ny type ejerboliger, som vi har vendt os imod lige fra den dag, de blev indført, nemlig i 1980, hvor de også kom ind sammen med en forøgelse af den almennyttige kvota. Derimod så vi gerne, at den almennyttige kvota blev øget betydeligt.

(Kort bemærkning).

Stubkjær Pedersen (CD):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Dræbye, at det rent faktisk forholder sig sådan, at når vi er ved udgangen af 1983, er der ingen kvota for hverken det almennyttige byggeri eller andelsboliger. Det bliver fremover vedtaget ved finansloven, og her vil jeg godt referere til § 8 i lovforslaget, som jo ændrer boligbyggeriloven på det område.

Arne Bjerregaard (KrF):

Kristeligt folkeparti har altid været positiv over for forsøg med indeksregulerede lån til boligbyggeri, og jeg tør da også sige, at vi for flere år siden indgik i forhandlinger også med den nuværende boligminister, hvis jeg ikke husker fejl, netop om at prøvekøre nogle indeksobligationer i byggeriet. Dengang vandt forslaget ikke tilstrækkelig gehør hverken i regeringen eller i folketinget, og derfor blev det ikke realiseret. Vi mente, det var en rimelig måde at prøvekøre noget på, som er ganske nyt, og som er vanskeligt overskueligt, både for dem, der skal købe obligationerne, og for dem, der skal sælge dem.

Ved sidste aftale om en finansiering af det almennyttige byggeri skal jeg indrømme at vi

klart gjorde opmærksom på, at vi ikke fortsat ville medvirke til at støtte det almennyttige byggeri med den rentesikringsordning, vi har i dag, fordi renteniveauet er løbet fra en sådan ordning, hvad ministeren og flere partier nu også har erkendt, simpelt hen fordi denne rentestøtteordning bevirker, at det offentlige faktisk kommer til at betale det almennyttige byggeri fuldt ud. Så kan man lige så godt betale det fuldt ud med det samme og sige: værsgo, her står det fiks og færdig, gratis til indflytning for lejerne.

Indeksfinansieringen var derfor en af de veje, vi mente man kunne gå bl.a. på dette område. Vi følte også, at man kunne bruge det på dele af det private byggeris område, og vi følte i høj grad, at man i den nuværende situation kunne bruge det til refinansiering af højtforrentede dele af landbrugets gæld. Det var de områder, vi ønskede man skulle tage hul på nu med en indeksfinansiering, men kun disse områder. Ved kun at lade indeksfinansieringen gælde for ret begrænsede områder i begyndelsen ville det i højere grad være muligt at foretage den nødvendige kurspleje, således at introduktionsvanskelighederne og de lovmæssige mangler, som givet er der, og de skattemæssige skævheder, som enhver ved er der, ikke i så udtalt grad skulle ødelægge fremtidsmulighederne for en måske udmærket finansieringsmetode.

Men mens man altså for få år siden ikke ville prøvekøre blot for en milliard kroner af den slags obligationer, kaster man sig nu ud på det helt dybe vand – ganske vist med boligministerens kendte bemærkning: det går nok, og især med støtte fra økonomiministeren med udtalelsen til Information fra den 25. februar. Så kan det måske gå lidt bedre, end boligministeren havde håbet i første omgang.

Vi mener f.eks. i kristeligt folkeparti, at § 2 kun skulle have indeholdt stk. 1, 2 og 5. Hvis man havde begrænset sig til dem og så en refinansiering af landbrugets gæld, havde man haft en mulighed for at foretage en rimelig kurspleje. Man havde haft mulighed for at introducere ordningen rigtigt, så den blev en succes, hvor den nu let bliver en fiasko, fordi man ikke forstod at begrænse sig i tide. Derfor må vi selvfølgelig stemme imod ethvert ændringsforslag, som udvider området for indeksfinansiering; det gælder f.eks. ændringsforslag nr. 2 og 3.

[Arne Bjerregaard]

Vi havde selvfølgelig håbet – det er klart, når vi har arbejdet med indeksfinansiering lige fra partiets start – at vi med denne lov bl.a. kunne have fået en rimelig finansiering af det almennyttige byggeri og en refinansiering af landbruget. Det var det, vi første gang havde håbet at vi nu kunne. Men med CDs unge løve, som åbenbart ikke har nogen interesse i at løse landbrugets gældsproblemer, siden man går med til helt at skubbe dette afsnit ud af forslaget i stedet for, i den situation, som man nu er i, at bruge socialdemokratiets notoriske interesse i det almennyttige byggeri som løftestang for en rimelig løsning af landbrugets problemer, da må jeg nok sige, at CD med dette skridt har ødelagt mulighederne for i den øjeblikkelige situation at få en acceptabel løsning af landbrugets problemer. Derfor kan vi, som altid har ønsket at få løst landbrugets finansieringsproblemer, dybt beklage, at CD på den måde har ødelagt disse muligheder for at hjælpe landbruget i den givne situation.

Jeg er uforstående over for, at CD nu er så velvillig over for dette, for fra CD blev der ved førstebehandlingen sagt, jfr. sp. 986 i fortrykket, 2. samling 1981-82, som man selvfølgelig skal tage med et vist forbehold, da der kan være småfejl i det:

»Vi står her over for et socialdemokratisk lovforslag, som ganske vist har været længe undervejs, men det hindrer dog ikke, at folketinget nu får et forslag, som ingen rigtig hverken kender eller kan overse virkningerne af. Som jeg ser det, kan det meget nemt i løbet af nogle år vise sig, at hvis dette forslag bliver vedtaget i den skikkelse, hvori det ligger, vil det blive en af de største fejltagelser, folketinget har begået i nyere tid.«

Så vidt CD ved første behandling.

Så snakker man om, at man har fået ændret en masse. Ja, man har vel fået realløns-historien ind, men lad mig så citere fra sp. 987, hvor samme ordfører, hr. Stubkjær Pedersen, sagde:

»Lykkes det at købe en ejerbolig med indeksslån, kan de næste 18-20-25 år meget nemt vise sig at blive særdeles farlige. Sker der f.eks. i denne periode det mindste uheld, f.eks. sygdom, arbejdsløshed, eller hvad der nu kan ske, som betyder, at man går ned i indtægt, så vil de pågældende meget ofte blive nødsaget til at forlade deres hjem. Eller hvad hvis en 40-50-årig går hen og køber et

hus med indeksslån? Ja, så har han ikke nogen som helst mulighed for at beholde sit hjem, når han går på efterløn eller går på pension.«

Jeg må spørge hr. Stubkjær Pedersen: har reallønsklausulen ændret det forhold? Har den forhindret, at man kan blive arbejdsløs eller gå ned i indtægt? Eller har den forhindret, at man bliver 40-50 år? Det har jeg ingen fornemmelse af at den har nogen indflydelse på.

Endelig kan jeg have lyst til at citere slutningen af hr. Stubkjær Pedersens indlæg, sp. 989:

»Hele forslaget om indeksslån, som vi ser det, er et forslag til en særdeles usikker fremtid for det danske samfund, men det er ministeren måske ligeglad med. Noget kunne tyde på det.

Jeg vil derfor gerne citere Jyllands-Posten igen fra den 19. januar 1982:

»Om de langsigtede bivirkninger ved indeksslån, som mange kritiserer dem for, siger boligministeren:

Jeg bekymrer mig ikke om, hvordan Danmark ser ud i år 1995....«.

Jeg vil gerne have, at disse ord fra boligministeren skal stå i bevidstheden under behandlingen af dette lovforslag.«

Derfor vil jeg også gerne have, at hr. Stubkjær Pedersens ord ved behandlingen af dette lovforslag skal stå i folks bevidsthed, for der er ikke ændret noget væsentligt i lovforslaget fra første behandling til nu. Derfor må man nok sige, at hr. Stubkjær Pedersen har gjort boligministerens ord til sine.

Det er nok så meget sagt, at det er en mis-handling af det private byggeri, men i alt fald er det det almennyttige byggeri, man ønsker at tilgodese i langt højere grad end det private byggeri. Vi har altid ønsket en ligestilling. Vi ønsker ikke at ødelægge det almennyttige byggeri, vi ønsker at fastholde det, men vi ønsker også, at der skal være ligestilling mellem det og det private byggeri.

Vi mener stadig væk, det er en fatal fejltagelse at fastholde en rentestøtte til det almennyttige byggeri. Vort mål var, er og har altid været, at når et almennyttigt byggeri er taget i brug, er det offentlige ude af billedet, så er støtten til det borte, og derfor ønsker vi ikke, at man i 25-35 år skal betale rentestøtte til et byggeri. Lad os tage omkostningerne nu, eller også må vi sætte boligbyggeriet på det

[Arne Bjerregaard]

niveau, vi kan klare, og så sætte grundkapitaltilskuddet op. Kun ved at sætte grundkapitaltilskuddet op i stedet for at yde rentebidrag vil vi komme i overensstemmelse med ønsket om en rimelig udvikling på det almennyttige byggeris område.

Derfor er jeg nødt til at sige, at netop fordi vi stadig væk er positive over for indeksslånetanken, ønsker vi ikke at være med til at mishandle den på den måde, som man gør her. For at få det ændret såvel for 1981 som for 1982 – hvis vi ellers kan få tid til det, vi, der er små – ønsker jeg at stille ændringsforslag, som bevirker, at vi, som jeg har foreslået tidligere, hæver grundkapitaltilskuddet og fjerner dette rentebidrag, som er en byrde for samfundet i mange, mange år ud i fremtiden, og som vi gerne skulle være fri for. Det er den eneste måde, hvorpå vi kan få et rimeligt byggeri på det almennyttige område uden tilbagevendende skrald og skrig.

Selvfølgelig er der mange positive ting også i boligministerens ændringsforslag, som vi stemmer for, og dem, vi selv har været medforlagsstillere til, vil vi selvfølgelig stemme for.

(Kort bemærkning).

Stubbjær Pedersen (CD):

Det var jo store ord fra hr. Arne Bjerregaard.

Jeg vil godt starte med, at det nu bliver bebrejdet os, at vi piller landbruget ud af denne ordning. Hr. Arne Bjerregaard vil jo have os til at deltage i taktiske, billige finesser gående ud på, at vi måske kunne presse regeringen til en landbrugsløsning. Men hvilken landbrugsløsning, hr. Arne Bjerregaard? Hvad ville landbruget sige til en landbrugsløsning mellem SF, regeringen og de radikale? Nej, nu får vi en landbrugsdebat i morgen, hvor vi kan tage fat på en frisk.

Så er jeg i øvrigt glad for, at hr. Arne Bjerregaard citerer mig korrekt, for jeg sagde udtrykkeligt: »hvis det bliver vedtaget i den skikkelse, hvori det foreligger.« Jeg er selvfølgelig uenig med hr. Arne Bjerregaard i, at det er uvæsentlige ændringer, der er kommet. Vi mener, det er væsentligt, at landbruget er pillet ud. Vi mener, det er væsentligt, at vi nu får en reallønsgaranti, således at de mennesker, der køber en ejerbolig, ved, at deres udgifter til denne ejerbolig ikke procentvis

vil blive større hele vejen igennem, uanset om deres realløn falder. For de 40–50-årige er det selvfølgelig stadig væk et problem, men man vil nok opdage, at banker og øvrige, der skal efterfinansiere, vil se på indeksslån på en lidt anden måde, end man ser på traditionelle realkreditlån. De vil forlange, at der bliver mere plads. Det vil f.eks. være et godt princip, at der skal være plads til, at f.eks. den ene i husstanden skal kunne klare at sidde i dette hus med en arbejdsløshedsindtægt, altså dagpenge.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Med den forrige talers deltagelse i debatten er det jo allerede tydeligt vist, at den unge løve udmærket kan svare for sig selv. Alligevel synes jeg, der er grund til at fremhæve, at det, den unge løve i dag sagde, er præcis, hvad vi andre har sagt ved adskillige lejligheder, så hvis hr. Arne Bjerregaard havde fuldt med i den offentlige debat, ville han vide, at det faktisk var CDs standpunkt til dette. Jeg skal så også lige påtale, at den unge løve har jo i hvert fald én fordel: han er her i salen, mens tingene debatteres, og det bevirker altså, at vi andre slipper for at høre tingene gentaget to gange.

Hr. Arne Bjerregaard havde ikke hørt, hvad fru Agnete Laustsen sagde tidligere. Det var præcis det samme, og det er der svaret på én gang, men all right, vi har jo god tid herinde.

Endelig vil jeg sige, at jeg da er lykkelig over, at vi ikke deltager i nogen som helst fiksfakserier med hensyn til landbruget. De vanskeligheder, landbruget står i, er alt for alvorlige til, at man blander 3–4 forskellige partitaktiske hensyn sammen og så prøver at presse hinanden og alt det dér. Jeg tror, at vi i morgen får fuldstændig klarhed over, hvordan sagen med landbruget skal gribes an, og i dag får vi fuldstændig klarhed over, hvordan vi griber sagen med boligbyggeriet an. Sådan tror jeg at folketinget er bedst tjent med at en debat og en beslutningsproces finder sted.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

[Arne Bjerregaard]

Jeg er glad for at notere mig, at hr. Erhard Jakobsen i dag som ved alle andre lejligheder er i salen.

Når hr. Erhard Jakobsen siger, at det, man nu går med til, er det, CD altid har stået for, vil jeg sige, at det er muligt, men det er ikke i overensstemmelse med det, CDs ordfører sagde ved førstebehandlingen; det er det, jeg prøver at føre frem. Med hensyn til at disse ændringer skulle få nogen som helst betydning for den, der går ned i løn – jeg går ikke ud fra, at hver enkelt person skal tilgodeses med hensyn til reallønnen – hvad hjælper det, hvis man bliver arbejdsløs? Den real-lønsklausul, man har fået indføjet, har ingen indflydelse, så det, man ved første behandling fremførte som et problem, har man ikke løst. Nu kommer man bare og påstår, at man har løst dette problem, og så regner man med, at man får en landbrugsdebat i morgen, og så skal man fremføre saglige argumenter.

Jeg har efterhånden været i dette ting i 8 år eller lidt mere, og jeg er nødt til at erkende, at saglige argumenter ikke hjælper ret meget herinde – der er ikke andet end klemmer, havde jeg nær sagt, der hjælper. Der er ikke andre muligheder end at sørge for at være med i den øjeblikkelige situation, hvor tingene sker, for at få det frem, som man ønsker skal frem. Vi kan lige så godt indrømme straks, at saglige argumenter hjælper ikke herinde, det vil hr. Stubkjær Pedersen nok blive klar over. Derfor var det vores forpligtelse, vi, der ønskede at gøre noget for landbruget, netop i denne situation at sørge for, at regeringen blev holdt til ilden og fik gjort noget for landbruget i stedet for at skubbe det ud. Hr. Erhard Jakobsen burde vide, at den eneste måde, man kan løse den slags problemer på ret hurtigt, er at sørge for at kæde problemerne sammen.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Jeg er ikke rigtig klar over, om denne bemærkning er rettet til den unge løve eller til den gamle løve, men det er for så vidt lige meget, for diskussionen om landbruget synes jeg trænger til lidt opklaring.

Om lidt vedtager vi et ændringsforslag til lovforslaget om indeksfinansiering, som åbner mulighed for, at det almennyttige byggeri kan omprioritere inden for en ramme, der

løseligt anslået er af størrelsesordenen 5 mia kr. Jeg vil godt spørge CD: hvilket omprioriteringsomfang har CD i sine forhandlinger med regeringen, socialdemokratiet, sikret sig at der er mulighed for at gennemføre for landbruget? Det er jo ret så afgørende for vurderingen af en landbrugsløsning, at der overhovedet er plads til en omprioritering for landbruget, men jeg har ikke hørt noget som helst om, at centrum-demokraterne i deres forhandlinger har sikret sig, at et omprioriteringsomfang som det, der er behov for, faktisk er muligt.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Hr. Dræbye ved jo udmærket godt, at det bedste pres, der kan lægges på regeringen, er, at 6 partier uden om regeringspartiet går sammen om at lægge pres på regeringen. Men hr. Dræbye har ikke rigtig været til at finde i de forhandlinger, der har været ført; det er ganske vist ikke med regeringen, det kan det af gode grunde jo ikke være.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Hr. Dræbye for en kort bemærkning, og så fortsætter vi ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Hr. Erhard Jakobsen er godt på vej til at bruge de samme penge to gange. Jeg fik ikke noget svar på mit spørgsmål. Hr. Erhard Jakobsen stemmer om lidt for, at der skal åbnes omprioriteringsmulighed for det almennyttige byggeri inden for noget, der løseligt anslået er af størrelsesordenen 5 mia kr. Hvilket omprioriteringsomfang har hr. Erhard Jakobsen sikret sig at der er mulighed for for landbruget?

Arne Melchior (CD):

Jeg er uenig med hr. Arne Bjerregaard i, at saglige argumenter ikke har nogen værdi i dette hus, men naturligvis, hvis man er så frelst, at man er sikker på, at man er den eneste, der benytter saglige argumenter, medens alle modargumenter eller andre argumenter er usaglige, så kan det selvfølgelig godt se sådan ud for den, der kigger gennem sådanne briller.

[Arne Melchior]

Jeg vil gerne sige, at CD er meget stolt af sine unge løver og løvinder, også af ham, der har brølt i dag, men de gamle ræve i partiet er enige i, at vi her betræder ret vej; det skal der ikke herske nogen som helst tvivl om, selv om det fra forskellig side er forsøgt at sprede tvivl.

Jeg vil da gerne sige det så stærkt, at det lovforslag, vi skal vedtage ved anden og tredje behandling i denne uge, kunne regeringen såmænd have fået vedtaget i oktober. Jeg erindrer en aften i statsministeriet – jeg tror, det var den 11. november – hvor to partier inklusive hr. Arne Bjerregaards søgte at presse mig og de øvrige forhandlere fra mit parti til endelig at give efter for en hel bunke, som vi ikke ville give efter for. Derefter tog man vort dagsordensforslag fra den aften og fremsatte det i tinget den 12. november uden at invitere os, som havde forfattet det, til at være medforslagsstillere. Det er alt i orden. Det lovforslag, der foreligger her, kunne man have fået i november uden valget – vi skal ikke fortryde det valg. Det skal for den historiske sandheds skyld være sagt, at sådan er det, og derfor er der ingen ændring i CDs holdning.

De forbehold, hr. Stubkjær Pedersen tog ved førstebehandlingen af disse lovforslag, var helt naturlige, således som forslagene så ud den dag. De to afgørende ting, nemlig reallønssikringen og landbrugets fjernelse fra forslaget, kan hr. Arne Bjerregaard ikke bestride er så væsentlige ændringer, at de ikke bare gør en ændret stilling fra vores side rimelig, men gør, at vi klart må erkende, at når de mål, vi har sat os, er opnået, så kan vi ikke bare flytte målene og kræve mere og mere ind. Den måde fører vi ikke politik på.

Der er svaret vedrørende landbrugets situation. Jeg vil godt tilføje den nuance i tilslutning til det, hr. Erhard Jakobsen sagde, at vi føler os overbevist om, at vi tjener landbrugets sag dels ved ikke at sammenknytte det, som det er sagt, med andre problemer, dels fordi det herefter ikke mere vil være muligt for nogen, regeringen eller andre, at sige, at trængte landmænd kan jo bare tage indekslån, og så kan de i øvrigt have det så godt. Netop ved den omstændighed, at det ikke gøres muligt, tvinger vi hinanden, folketinget, regeringen, hvem som helst, til at sige: der foreligger ikke nogen løsning på landbrugets

problemer, og derfor er vi nødt til at lave en sådan løsning.

Endelig skal jeg kommentere det citat, fru Agnete Laustsen bragte fra realkreditrådets brev. Hr. Stubkjær Pedersen har allerede citeret Kreditforeningen Danmark, hvis første-direktør jo er et tidligere velanset medlem både af dette ting og af den konservative folketingsgruppe, men jeg synes, det hører med til situationen at vide, hvad realkreditrådets formand, nemlig direktøren for Jyllands Kreditforening, Bent Rasmussen, siger til Information i dag: »Nu håber jeg, at lovforslaget om indekslån bliver vedtaget i folketinget, så det nye finansieringstilbud kan afprøves.« Det skal dog med i belsningen af situationen set med realkreditrådets øjne, når man citerer et brev fra denne institution; at det, realkreditrådets formand her har sagt, svarer nøje til melding, jeg har hørt både fra forsikringsselskaberne, altså Assurandør-Societetet, fra Den Danske Bankforening og fra mange pengeinstitutter. Også af den grund er jeg overbevist om, at vi betræder ret vej. Frisk mod Antonius, – eller Agnete!

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Man er jo ikke helt klar over, hvad slutor-dene bliver i denne zoologiske have, hvor tilsyneladende både ræve og løver, og jeg ved ikke hvad optræder. Jeg ved ikke, hvilken dyrerolle jeg skal påtage mig.

Der har jo været mange citater, jeg vil ikke sige citatfusk, for det har der ikke været tale om, alt har virkelig været udtalt i aviserne. Når hr. Arne Melchior nu pludselig hiver denne ene ting frem, så vil jeg da gerne hive andre citater frem, og dér kan jeg tage fat på den unge løve dernede, som den 2. marts i Børsen har sagt: »Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg føler mig ført bag lyset, når vi har fået stillet et pensionskasseopkøb i milliardklassen i udsigt, og hvor realiteterne måske er 300 mill. kr.« Dertil føjer hr. Stubkjær Pedersen, at nu må vi sandelig have fat på det politiske indhold og indeksforliget endnu en gang, når der skal være fornyet udvalgsbehandling.

Mon ikke CD skal være tilfreds med, at der er andre partier, der har krævet denne udvalgsbehandling? Det kan jo godt være, at den unge løve i opløbet har overset visse

[Agnete Laustsen]

ting, som han måske kunne have fordel af at få bragt på plads.

(Kort bemærkning).

Stubkjær Pedersen (CD):

Det er da muligt, at jeg har overset visse ting, og det er måske en af ulemperne ved at være ny herinde. Men jeg tror alligevel, at der er mange fordele ved at være ny herinde. F. eks. er man ikke hæmmet af en hel masse forestillinger om, at man skal være saglig eller ikke-saglig.

Fru Agnete Laustsen citerede fra Børsen, at vi skulle have fat i det politiske indhold. Jeg fik fat i det politiske indhold. Jeg havde møde med boligminister Erling Olsen, og jeg talte med adskillige andre, som fik mig til at forstå, at de tal, der på det tidspunkt var fremme, ikke var korrekte, at det grundlag, vi havde forhandlet på, stod ved magt, og det mener jeg er blevet slået fast i pressen efter den tid.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Det glæder mig at høre, at hr. Stubkjær Pedersen har haft en samtale med boligministeren og har fået bortvejret sin tvivl. Så vil jeg meget gerne bede om, at vi andre også kan få bortvejret vores tvivl, og at hr. Stubkjær Pedersen fortæller os, hvor store opkøb boligministeren stillede i udsigt.

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Stubkjær Pedersen var uenig i den konklusion, jeg drog, at kvoten for det almennyttige nybyggeri vil være uændret på de 10.000, når vi når frem til 1985, medens kvoten for andelsboligbyggeri ophører med udgangen af 1984.

Hr. Dræbye har på udmærket vis svaret hr. Stubkjær Pedersen, og derfor skal jeg ikke bore yderligere i det, men kun slå fast, at det altså står helt klart, at kvoten for udlejningsbyggeri er permanent, mens kvoten for andelsboligbyggeri er midlertidig – efter de oplysninger, regeringen selv har givet.

Så vil jeg godt tage den tråd op, som netop blev sluppet. Jeg er egentlig skuffet over, at hverken boligministeren eller økonomiministeren har villet svare på de klare spørgsmål, jeg har stillet her i første runde.

Økonomiministeren har sagt, at staten vil købe det fornødne antal indeksobligationer, og det rejser helt naturligt det spørgsmål: hvad er »det fornødne antal indeksobligationer«? Betyder det, at staten og de statslige fonds vil gå ind og opkøbe indeksobligationer uden begrænsning for at opfylde den mangel, der måtte være i efterspørgslen efter indeksobligationer? Det spørgsmål vil jeg gerne stille til økonomiministeren. Betyder det, at staten eller statslige fonds uden begrænsning vil gå ind og opkøbe indeksobligationer, såfremt der måtte blive tale om en manglende efterspørgsel? Jeg vil gerne gøre spørgsmålet endnu mere præcist ved at spørge enten økonomiministeren eller boligministeren, om man vil følge hr. Erhard Jakobsens forslag, som kom frem i dagbladet Aktuelt den 2. marts, om at lægge et konkret forslag på bordet med angivelse af de præcise grænser for omfanget af et eventuelt støttopkøb. Jeg vil gerne spørge regeringen, om man agter at fremkomme med et sådant forslag og dermed følge den opfordring, som er kommet fra centrum-demokraterne, og i tilslutning til det spørge, om regeringen er enig i, at den rimelige grænse for et sådant opkøb er de 10–15 pct. af den samlede mængde indeksobligationer, som hr. Stubkjær Pedersen har ladet vide er det rimelige omfang.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg er langthen enig med den socialdemokratiske ordfører i, at de påstande og spørgsmål, som fremkommer fra specielt venstres ordførers side, men også fra andre borgerlige politikeres side, i meget vidt omfang har til formål at forlænge debatten eller prøve at hindre gennemførelsen af disse forslag. Derfor synes jeg egentlig, det er overflødigt at gå op på talerstolen og svare på spørgsmål, som jeg for længst har besvaret i udvalget, hvor hr. Fogh Rasmussen også var til stede, og som vi har besvaret i betænkningen.

For at der ikke skal være nogen som helst misforståelse, vil jeg gerne gentage, hvad vi har sagt i udvalget, og hvad der står i betænkningen: vi regner med, at markedskræfterne stort set vil klare efterspørgslen, således at der vil være en stor privat efterspørgsel efter indeksobligationer i starten. Imidlertid er det jo sådan, at behovet for at finansiere med indeksobligationer for det sociale bolig-

[Økonomiministeren]

byggeri vil være noget, der kommer i store blokke, og derfor er det fornuftigt at få tilpasset udbud og efterspørgsel over tiden, sådan som jeg også har gjort opmærksom på det i udvalget. Der kan det være hensigtsmæssigt, som jeg har sagt det i udvalget, at offentlige fonde i det omfang, de i øvrigt køber indeksobligationer, deltager i en sådan tilpasning af udbud og efterspørgsel over tiden for at undgå hop op og ned i kurserne.

Men det er slet ikke sikkert, det bliver nødvendigt – det har jeg også gjort opmærksom på – overhovedet at bede offentlige fonde om at se på tidsforløbet, for jeg tror, at der vil være en meget stor efterspørgsel. Det er dog rimeligt at have det i baghånden, hvis der skulle blive uønskede svingninger i introduktionsperioden. Jeg tror ikke, at det vil dreje sig om størrelser, der er anderledes end dem, hr. Erhard Jakobsen har nævnt, men jeg kan ikke præcis på om, hvor stor en del der kan blive behov for. Der kan meget vel blive behov for færre offentlige fondsmidler.

Dræbte (RV):

Jeg skal her i anden omgang kun gøre nogle enkelte bemærkninger.

Jeg skal lige afslutte dialogen med CD om landbruget.

Jeg synes, at det meget tydeligt af de manglende svar på mine meget konkret formulerede spørgsmål fremgik, at hvis landbruget skal have sin omprioritering gennemført med indekslån – det taler alt for, ikke mindst de advarsler mod at gennemføre anden omprioritering, der har været fra bl.a. Nationalbanken – så er man i dag ikke på nogen måde, hverken i CD eller i regeringen, klar over, hvilket omprioriteringsomfang der vil være plads til i det indeksobligations- og indekslånesystem, man nu har introduceret. Det synes jeg er en vigtig ting, for det betyder, at det er korrekt, når vi har konstateret, at landbruget hermed får, skal vi sige restproblemerne på markedet overladt.

Men det er ikke det eneste sted, hvor CD har svigtet. Det er også af debatten fremgik, at andelsboligerne kun er tiltænkt kvoter i 1982 og i 1983, og at de derefter er nulstillet. Hr. Stubkjær Pedersen kan blot læse i det bilag, jeg citerede for, hvorledes regeringen fremskriver forventningen om 10.000 almennyttige boliger, men en forventning om nul

andelsboliger. Så i hvert fald har hr. Stubkjær Pedersen og CD ikke sikret sig nogen som helst garanti for, at byggeri af andelsboligerne vil fortsætte ud over 1983, og dermed er man overladt til helt frie forhandlinger.

Det har undret mig meget, at man har diskuteret realkreditrådets bemærkninger om reallønsklausulen så meget, som man har, og herunder peget på, at et mindretal i realkreditrådet har politiseret, tror jeg nok det er blevet sagt. Jeg må gå ud fra, at Nationalbanken i sin udtalelse om lovforslaget også har politiseret. Jeg citerer fra det brev, som Nationalbanken har sendt til økonomiministeren den 25. februar 1982, hvor det hedder på side 1 og øverst på side 2:

»Denne form for reallønsklausul indebærer således, at den gennemsnitlige løbetid og dermed obligationsejernes udtrækningschance ikke kan forudberegnes præcist. Selv om der foreslås en overgrænse for obligationers løbetid, må usikkerheden om udtrækningschancen alt andet lige antages at medføre en lavere kurs for indeksobligationerne, men størrelsen af denne virkning er vanskelig at vurdere.«

Nationalbanken forudsiger altså en lavere kurs for indeksobligationerne. Men man skriver videre:

»For låntagerne bliver reglerne for opgørelse af fradragsberettiget rente, afdrag og restgæld særdeles komplicerede, såfremt reallønsklausulen træder i kraft, jfr. ændringsforslagene til § 4.«

Der er såmænd ikke nogen grund til at pege på nogen uenighed i realkreditrådet. Den udformning, reallønsklausulen har fået, er og bliver administrativt vanskelig at have med at gøre, og det kan man også læse i Nationalbankens bemærkninger.

Boligministeren (Erling Olsen):

Kun tre faktiske oplysninger.

Det ene er om reallønsklausulen. Den er indrettet sådan, at kreditor under alle omstændigheder får sine penge senest efter 25½ års forløb. Debitor får så automatisk et nyt lån fra realkreditinstituttet. I det oprindelige pantebrev er der indføjet nogle bestemmelser, der gør, at efterfølgende panthavere ved det, og derfor er der ikke noget problem her.

Det andet, jeg er blevet spurgt om, er, om der er en underhåndsaftale mellem regerin-

[Boligministeren]

gen og SF om statslige støtteopkøb. Der er ingen underhåndsaftaler, der er ingen aftaler overhovedet. Alle, der kender boligministeren, vil vide, at en person, der har så ringe muligheder for at holde på en hemmelighed, ikke kan leve med en underhåndsaftale.

Det tredje punkt er spørgsmålet om, hvorvidt der er en almennyttig kvota på 10.000 efter 1984 og ingen kvota for andelsboligerne. Det er rigtigt, at det fremgår af nogle bilag, at man i budgetoverslag m.v. har sat tallet 10.000 ind, men således som lovforslagene nu er udformet, er det helt klart, at vi begynder på en frisk i finansåret 1984. Da må vi vurdere, både hvad der er behov for af almennyttige boliger, og hvad der er behov for af andelsboliger. Ud fra rent boligministerielle synspunkter og byggeriets planlægning havde det været rart, om man havde haft nogle kvototal, man kunne regne med, men ud fra hensynet til den økonomiske politik er det vigtigt, at man kan genvurdere situationen, og det sker altså for alle former for boligbyggeri. Det vil jeg gerne levere et notat om til udvalget mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg havde ikke regnet med, at vi så tidligt var ved anden omgang, så jeg skal holde mig til de korte bemærkninger af hensyn til økonomiministeren, som er bange for, at debatten skal ødelægge mulighederne for salg af disse obligationer.

Det var hr. Arne Melchior, der kaldte mig herop. Han vil altid så gerne påstå, at jeg heroppefra har prøvet på at gøre mig ren i forhold til andre, fordi jeg skulle fremkomme med ene saglige argumenter. Det, jeg sagde, var lige det modsatte: ikke at jeg ikke kom med saglige argumenter, men at saglige argumenter ikke hjalp i dette ting. Det, jeg ønskede, var, at man i den givne situation selvfølgelig skulle udnytte de taktiske muligheder, og jeg klandrer simpelt hen CD for ikke at have udnyttet disse muligheder. Netop ved at skubbe landbruget ud af en rimelig helhed har man solgt landbruget på dette område. Man har ikke interesseret sig for landbrugets problemer.

Og det kan ikke hjælpe, at man regner med, at man eventuelt ved en saglig debat i

morgen om landbrugets forhold får mulighed for at løse landbrugets problemer med de forslag, der er lagt frem. Selvfølgelig gør man da ikke det. Det kan vi lige så godt indrømme. Der kan ikke fremsættes dagsordensforslag i morgen. Regeringen kan notere sig, at der er fremsat nogle forslag, men regeringen har ingen klemme på os. Jeg siger, at det skulle man have udnyttet, det ville vi i alle tilfælde have udnyttet. Når man har en fugl i hånden, skal man så sandelig ikke sende den op på taget i troen på, at de andre nok skal give én en igen efterhånden. Det gør de så sandelig ikke. Det ved hr. Arne Melchior udmærket, sådan er politik ikke.

(Kort bemærkning).

Stubkjær Pedersen (CD):

Nu kan jeg jo ikke vide, hvad hr. Arne Bjerregaard mente om indekslån under første behandling, for hr. Arne Bjerregaard var desværre ikke til stede i salen.

Det, der får mig til at tage ordet, er, at hr. Dræbye flere gange har stillet os spørgsmålet, hvor store midler vi har sikret os at regeringen har sat af til indekslån til landbruget. Jeg har stor forståelse for, at hr. Dræbye bruger megen tid på bolig- og specielt andelsboligs spørgsmål, men jeg vil alligevel foreslå hr. Dræbye, at han går til de radikales landbrugspolitiske ordfører. Der vil han kunne få at vide, at centrum-demokraterne sammen med tre andre borgerlige partier har stillet et forslag til løsning af landbrugets problemer, og i det forslag indgår indekslån ikke.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Det er til boligministeren, som siger, at der ligger ingen aftaler om, at staten eller statslige fonds skal opkøbe indeksobligationer.

Økonomiministeren har sagt, at staten vil opkøbe det fornødne antal. Økonomiministeren har videre sagt, at der skal etableres et samarbejde mellem de store udbydere og efterspørgere, således at u hensigtsmæssige kursudsving på indeksobligationer undgås. Videre siger økonomiministeren her i salen, at i det omfang, disse institutioner opkøber indeksobligationer, vil det også være naturligt, at de går ind i det samarbejde. Ja vel, men det står altså stadig tilbage: i hvilket

[Fogh Rasmussen]

omfang, hr. økonomiminister? Økonomiministeren siger: jeg forventer ikke, at det bliver ud over det af hr. Erhard Jakobsen skitserede omfang, men, siger økonomiministeren videre, det er jo svært at spå om fremtiden. Og så står altså tilbage økonomiministerens udtalelse om, at staten vil opkøbe det fornødne antal.

Jeg mener, det vil være på sin plads, at økonomiministeren bringer den usikkerhed ud af verden – det synes jeg egentlig han skylder folketinget – ved at følge hr. Erhard Jakobsens forslag om på forhånd at lægge et forslag frem, som præcist angiver de grænser, inden for hvilke staten eller statslige fonds vil opkøbe indeksobligationer. Jeg vil gerne spørge økonomiministeren, om han er indstillet på at lægge et sådant forslag frem.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne spørge, om venstre ville stemme for lovforslaget, hvis vi gik ind på et sådant.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg stillede for et øjeblik siden et spørgsmål til hr. Stubkjær Pedersen, men fik ikke svar. Det var måske, fordi hr. Stubkjær Pedersen ikke havde lyst til at besvare spørgsmålet. Jeg vil derfor gerne rette det til boligministeren: kan det bekræftes, at forsikrings-selskaberne og pensionskasserne vil aftage obligationer for mellem 2 og 3 mia kr., idet CDs tilsagn til forliget efter hr. Stubkjær Pedersens udtalelser til Børsen er givet under denne forudsætning?

Boligministeren (Erling Olsen):

Der er af Pensionskassernes Administrationskontors bestyrelse udsendt en pressemeddelelse om, at PKAs direktør var blevet fejlciteret, og at man fra pensionskassens side stod ved, at når indeksskibet blev sat i søen, så ville man også medvirke til, at det kunne sejle. Dermed er der ikke sat nogen beløb på, men der er givet tilsagn om hjælp til, at det kan sejle.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Økonomiministeren besvarede ikke mit spørgsmål, men stillede kun et modspørgsmål. Årsagen til, at jeg rejser det her, er naturligvis en almindelig omsorg for, at folketinget og folketingets boligudvalg har flest mulige oplysninger at tage stilling på grundlag af. Derfor må min konklusion af ministerens manglende svar egentlig være den, at regeringen, at ministeren ikke vil følge hr. Erhard Jakobsens opfordring til på forhånd at angive, hvilke grænser der skal gælde for eventuelle opkøb af indeksobligationer fra statens og statslige fonds' side. Det synes jeg trods alt er tankevækkende.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Vi fik altså klart at vide, at venstre ikke ville stemme for, men venstre foregiver og har hele tiden foregivet at have en eller anden omsorg for dette forslag. Den har udelukkende bestået i, at man har gjort alt, hvad man kunne i de sidste måneder for at hvirve det ene forvirrende spørgsmål op efter det andet, og det ærgrer naturligvis venstre, at det ikke lykkes dem at stoppe dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

De spørgsmål, økonomiministeren tænker på, må være de spørgsmål, der er afledt af økonomiministerens forvirrende svar.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om indeksregulerede realkreditlån. (Lovforslag nr. L 81).

Ændringsforslag nr. 1 og § 1, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 13 stemte for, 93 imod; 39 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 4 og 5, § 3, således ændret, ændringsforslag nr. 6-10, § 4, således

ændret, ændringsforslag nr. 11-14 og § 5, således ændret, vedtoges uden afstemning.

§ 6 forkastedes, idet 8 stemte for, 93 imod; 49 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 15 om, at § 6 udgår, var dermed vedtaget.

§ 7 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 16 om, at § 7 udgår, var dermed vedtaget.

§ 8 forkastedes, idet 11 stemte for, 94 imod; 49 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 17 om, at § 8 udgår, var dermed vedtaget.

§§ 9-13, ændringsforslag nr. 18 og 19, § 14, således ændret, og § 15 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om offentlig støtte til indeksfinansieret boligbyggeri og om ændring af lov om boligbyggeri. (Lovforslag nr. L 82).

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 13 stemte for, 96 imod; 43 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 51 stemte for, 101 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 3 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 vedtoges med 96 stemmer mod 17; 40 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6, § 1 med de foretagne ændringer og § 2 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 5.

§ 3 med den foretagne ændring, § 4, ændringsforslag nr. 9 og 10, § 5, således ændret, og §§ 6 og 7 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 og 12 forkastedes uden afstemning.

§§ 8 og 9 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13 og 14 betragtedes som forkastet efter forkastelsen af henholdsvis ændringsforslag nr. 1 og ændringsforslag nr. 5.

Ændringsforslag nr. 15 og 16, § 10, således ændret, og § 11 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Den skattemæssige behandling af visse tilskud